

Kommunstyrelsen

§ 181

Dnr 2020/00593

Yttrande rörande SOU 2020:41 Kommuner som utförare av tjänster åt arbetsförmedlingen

Kommunstyrelsens beslut

Yttrandet godkänns och överlämnas till Arbetsmarknadsdepartementet.

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade i november 2019 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera vissa frågor kring kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken när Arbetsförmedlingen reformeras och fristående aktörer ska matcha och rusta arbetssökande för de lediga jobben (dir. 2019:86). Utredningen har antagit namnet ”Utredningen om kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken”.

Utredningen har i sina direktiv uppdraget att:

1. Analysera och bedöma om det är tillåtet för kommuner att leverera arbetsmarknads-politiska insatser på uppdrag av och med ersättning från Arbetsför-medlingen inom nuvarande regelverk.
2. Utredningen ska också bedöma om det är tillåtet att kommuner tillhandahåller arbetsmarknadspolitiska insatser under en avgränsad tid om tillhandahållandet annars är otillräckligt.
3. Om det inom nuvarande lagstiftning är otillåtet för kommuner att medverka på något av dessa sätt, eller om rättsläget är oklart, ska utredningen lämna författningsförslag som syftar till att möjliggöra kommunernas medverkan.
4. Utredningen ska också analysera och bedöma förutsättningarna för och konsekvenserna av att kommunerna levererar eller tillhandahåller arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Konsekvenserna av de förslag som lämnas ska beskrivas. Konsekvensbeskrivningarna ska särskilt avse påverkan på marknads-förutsättningarna och konkurrensneutraliteten samt påverkan på tydligheten i ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

Sammanfattning av betänkandet

Utredningen konstaterar att det kommunerna har vissa befogenheter på arbetsmarknadsområdet som grundar sig på kommunallagen och speciallagstiftning. Samtidigt har kommunerna vissa begränsningar. Beroende på hur kommunerna valt att organisera sig i samverkan med andra kommuner finns det ändå ett relativt stort utrymme att vara leverantör av arbetsmarknadspolitiska tjänster efter upphandling i enlighet med lagen om

Kommunstyrelsen

valfrihetssystem och lagen om offentlig upphandling. Utredningen bedömer det också vara tillåtet för Arbetsförmedlingen att direkttilldela en kommun ett kontrakt enligt LOU om att kommunen tillhandahållande om tillhandahållandet av insatserna genom anlitande av leverantörer i konkurrens är otillräckligt. Arbetsförmedlingen har även möjlighet att ingå ett samarbete med en kommun för att uppnå gemensamma mål. I det samarbetet kan även ersättning till kommunen ingå.

Smedjebackens kommuns yttrande

Smedjebackens kommun har fått en inbjudan att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2020:41.

Smedjebackens kommun ställer sig i stort bakom betänkandet men vill passa på att belysa viktiga områden i utredningen.

Redan idag är det möjligt för en kommun att agera som utförare av arbetsmarknadstjänster på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Kommunen ställer sig också bakom att det finns skäl att förstärka sambandet ännu mer så att oklarheter minskas.

- **Kapitel 3 Arbetsförmedlingen ska reformeras**

Betänkandet 3.1: Av utredningens direktiv framgår att Arbetsförmedlingen ska reformeras för att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Statens ansvar för arbetsmarknadspolitiken ska behållas men fristående aktörer ska matcha och rusta arbets sökande för de lediga jobben.

Betänkandet 3.8.3: Det beskrivs att konkurrensområdet med andra aktörer är av betydelse.

Synpunkter:

Varken i betänkandet eller januariavtalet föreslås att beslutsfattande rörande olika insatser (tex lönestöd) ska flyttas bort från arbetsförmedlingen. Det är därför viktigt att poängtera att arbetsförmedlingen även fortsättningsvis behöver ha en bra insyn i den lokala arbetsmarknaden och de arbets sökandes kompetenser. I dagsläget upplever Smedjebackens kommun att det många gånger saknas både lokal närvaro och tydliga beslutsmandat. Detta måste åtgärdas oavsett hur regeringen väljer att gå vidare med arbetet om kommuner som utförare av tjänster till arbetsförmedlingen. Det räcker inte med att hänga upp skyltar eller hyra kontorslokaler. En lokal närvaro innebär att det måste finnas arbetsförmedlingspersonal på plats i alla kommuner för att samverka med kommunen, skapa sig en bild av det lokala näringslivet och vid behov kunna fatta beslut om insatser.

Kommunstyrelsen

På samma sätt som SKR så upplever Smedjebackens kommun att det är en olycklig diskussion att fastna i konkurrens och att kommunen skulle ha intresse av att konkurrera ut andra aktörer från denna marknad. Det finns inget kommunalt intresse av att begränsa utrymmet för andra initiativ från tex. privata aktörer utan snarar att finna former för gemensamt arbete som gynnar de som behöver komma i arbete.

- **Kapitel 4 Arbetsförmedlingens möjligheter som uppdragsgivare**
Betänkandet: Arbetsförmedlingen kan (Avsnitt 4.1.2) enligt upphandlingsreglerna vända sig direkt även till en kommun för att få en tjänst utförd om myndigheten genomfört en upphandling av tjänsten men inte fått in några anbud alls eller några lämpliga anbud (direktupphandling). Arbetsförmedlingen kan inte idag lämna över uppgifter till kommun, men som utredningen visar (avsnitt 4.4) ge kommuner bidrag att utföra uppgifter såvida det inte föreligger ett offentligt kontrakt enligt lagen om offentlig upphandling.

Synpunkter: Sveriges kommuner har idag ett stort socialpolitiskt ansvar gentemot de som står utanför arbetsmarknaden. Utbildning är ett av dessa områden där kommunerna idag har ett tydligt ansvar. Även inom området kartläggning- och matchningsarbete för de arbetssökande som står långts från arbetsmarknaden. Detta arbete skulle kunna göras starkare om Arbetsförmedlingen, genom bidrag eller direktupphandling kunde stärka kommunens arbete med ytterligare resurser.

Kapitel 6 Kommunen som utförare av arbetsmarknadstjänster

- *Betänkandet: Kommunerna kan lämna anbud i upphandlingar. För det krävs inga regeländringar. Det går inte heller att hindra en kommun från att delta i en upphandling.*

Synpunkter: Det är önskvärt att kommunernas ansvar som utförare av tjänster till arbetsförmedlingen sker genom förhandlade avtal och överenskommelser inte genom att kommunerna ska delta i olika upphandlingar.

Beslutsunderlag

Betänkande av Utredningen om kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken - SOU 2020:41

Samhällsbyggnadschefens tjänsteskrivelse